

Δημοκρατικός Συναγερμός

Ιωνάς Νικολάου
Βουλευτής Λευκωσίας

11 Απριλίου 2005

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

« Ο περί των Επαγγελματικών και Άλλων Δραστηριοτήτων των Βουλευτών και περί του Ασυμβίβαστου με την Άσκηση του Κοινοβουλευτικού Έργου Νόμος του 2004.»

Σκοπός της Πρότασης Νόμου είναι η ρύθμιση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων των βουλευτών και η δημιουργία υποχρέωσης από το να απέχουν από επαγγελματικές δραστηριότητες που είναι δυνατό να θεωρηθούν ή να εκληφθούν ότι σχετίζονται με την άσκηση των κοινοβουλευτικών καθηκόντων. Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στην εν λόγω πρόταση στοχεύουν να ρυθμίσει θέματα δεοντολογίας που σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων των βουλευτών.

Μελετώντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της πρότασης διακρίνουμε σημαντικά μειονεκτήματα στην πρόταση μεταξύ των οποίων σημειώνονται τα ακόλουθα:

- A. Η πρότασης νόμου είναι αποτρεπτική σε πρόσωπα, τα οποία θα ήθελαν να συνεισφέρουν από το αξίωμα του βουλευτή, αλλά δε θα επιθυμούσαν ή δε θα είχαν την οικονομική ευχέρεια να τερματίσουν το βιοποριστικό τους επάγγελμα, με αποτέλεσμα το αξίωμα του Βουλευτή να καθίσταται προνόμιο των ολίγων και όχι όλων των πολιτών, ανεξαρτήτως της οικονομικής τους κατάστασης.
- B. Η πρόταση νόμου ενισχύει φαινόμενα «επαγγελματία» βουλευτή, τα οποία για να εξασφαλίσουν την επανεκλογή τους, θα υπόκεινται στην επιρροή φαινομένων διαφθοράς και προώθησης συμφερόντων, με

αποτέλεσμα να πλήττεται η ανεξαρτησία του βουλευτή έναντι οικονομικών συμφερόντων και των ΜΜΕ.

- Γ. Το γεγονός ότι ο βουλευτής δεν θα μπορεί να ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα περιορίζεται η ανεξαρτησία της γνώμης του έναντι των ψηφοφόρων και του κόμματος του.
- Δ. Τα ελάχιστα ανεπιθύμητα περιστατικά που κατά καιρούς παρουσιάζονται δεν οφείλονται στο επάγγελμα που κάποιος Βουλευτής ασκεί παράλληλα ή συμπληρωματικά με το αξίωμα του αλλά σε αυτήν την ίδια την ιδιότητα του Βουλευτή.
- Ε. Κατηγοριοποίηση του βουλευτικού αξιώματος σε πλήρη και μερική απασχόληση.
- Στ. Οι περιορισμοί που επιβάλλονται με την εν λόγω πρόταση είναι υπέρμετροι του σκοπού που επιδιώκεται.

Η άσκηση των καθηκόντων του βουλευτή είναι υποχρέωση που επιβάλλεται σε κάθε ένα ανεξάρτητα αν ασκεί ή όχι οποιοδήποτε επάγγελμα. Από τις μέχρι σήμερα εμπειρίες και πρακτική δεν υποστηρίζεται ότι οι βουλευτές που δεν ασκούν οποιοδήποτε επάγγελμα ανταποκρίνονται καλύτερα στα καθήκοντα των βουλευτών.

Προβλήματα αναφορικά με την νομιμότητα της πρότασης.

Άρθρο 70 του Συντάγματος. Σύμφωνα με γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας με ημερομηνία 7.4.1997, η οποία δόθηκε με αφορμή την κατάθεση πρότασης νόμου του πρώην βουλευτή Δ. Θεοδώρου με βάση την οποία η ιδιότητα του βουλευτή καθίστατο ασυμβίβαστη προς οποιοδήποτε επάγγελμα ή επιχείρηση, *δεν είναι επιτρεπτή η προσθήκη με νόμο, διατάξεων που εισάγουν περιπτώσεις ασυμβίβαστων προς την ιδιότητα του Βουλευτή επιπρόσθετα εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 70 του Συντάγματος.*

Στο άρθρο 70 του Συντάγματος ορίζεται ότι η ιδιότητα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστη προς το αξίωμα του υπουργού, του μέλους σε Κοινοτική Συνέλευση ή δημοτικού συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένου και του δημάρχου, ή προς την ιδιότητα του ανήκοντος στις ενόπλους δυνάμεις ή της δυνάμεις ασφαλείας της Δημοκρατίας ή προς οποιοδήποτε δημόσιο ή δημοτικό αξίωμα ή θέση. Οι περιπτώσεις αυτές είναι περιοριστικές γι' αυτό η επέκταση του ασυμβίβαστου και σε άλλες περιπτώσεις προϋποθέτει την τροποποίηση του Συντάγματος.

Εύλογο συνεπώς παραμένει το ερώτημα κατά πόσο είναι επιτρεπτοί οι περιορισμοί που εισάγονται στα πλαίσια της πιο πάνω πρότασης νόμου (π.χ ο περιορισμός ότι βουλευτής δεν επιτρέπεται καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας του να ασκεί νομικές ή ελεγκτικές ή λογιστικές δραστηριότητες διότι θεωρείται ότι αυτές σχετίζονται με το κοινοβουλευτικό έργο) σε σχέση με την δυνατότητα απόκτησης της ιδιότητας του βουλευτή.

Άρθρο 25 του Συντάγματος. Επιπρόσθετα η εν λόγω πρόταση ενδεχομένως να αντίκειται και στις πρόνοιες του άρθρου 25 του Συντάγματος. Στο άρθρο 25 διασφαλίζεται το δικαίωμα άσκησης οποιουδήποτε επαγγέλματος και η επίδοση σε οποιαδήποτε απασχόληση, εμπόριο ή επικερδή εργασία. Το δικαίωμα που εξασφαλίζεται βάση του άρθρου αυτού δύναται να περιοριστεί μόνο σε σχέση με τα επαγγελματικά προσόντα ή αν είναι απαραίτητο για το συμφέρον της ασφάλειας της Δημοκρατίας, ή της συνταγματικής τάξης ή της δημόσιας ασφάλειας, ή της δημόσιας τάξης ή της δημόσιας υγείας ή των δημοσίων ηθών, περιορισμοί οι οποίοι δεν εφαρμόζονται στη παρούσα περίπτωση.

Άρθρα 61 έως 85 του Συντάγματος. Η άσκηση των βουλευτικών καθηκόντων περιγράφεται στα άρθρα 61-85 του Συντάγματος. Σε καμία περίπτωση δεν αφήνεται να νοηθεί ότι θα μπορούσαν να υπάρξουν δύο κατηγορίες βουλευτών βάση των οποίων ένας βουλευτής θα μπορούσε να ασχολείται εξολοκλήρου με την άσκηση των βουλευτικών καθηκόντων και να λαμβάνει την αντιμισθία και ένας άλλως θα είχε τη δυνατότητα να ασχολείται μερικώς χωρίς να λαμβάνει την αντιμισθία (λαμβάνονται μόνο τα εκάστοτε προβλεπόμενα στον κρατικό προϋπολογισμό ή σε οποιοδήποτε άλλο σχετικό νόμο επιδόματα που σχετίζονται). Η καθιέρωση δύο κατηγοριών ή ταχυτήτων βουλευτών δεν είναι επιτρεπτή στο Σύνταγμα μας αφού όλοι οι βουλευτές έχουν υποχρέωση να ασκούν τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις που περιγράφονται στα άρθρα 61-85 του Συντάγματος.

Πολιτική που ακολουθείται σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

- **Βέλγιο:** Υπάρχει μεγάλη λίστα δραστηριοτήτων οι οποίες θεωρούνται ασυμβίβαστες με τα βουλευτικά καθήκοντα (π.χ δημόσιος υπάλληλος, κληρικός, δικηγόρος του κράτους, δικαστής). Επιπρόσθετα ο τίτλος των βουλευτών δε δύναται να αναφέρεται σε δημόσια έγγραφα και εργασίες (acts) κερδοσκοπικών εταιρειών καθώς επίσης απαγορεύεται ένας βουλευτής να είναι μέλος διοικητικού συμβουλίου ραδιοσταθμού. Σημειώνεται όμως ότι κανένας Νόμος δεν απαγορεύει

- ρητά ένας βουλευτής να είναι ιδιοκτήτης ή να διοικεί εταιρεία ή μη κερδοσκοπικό οργανισμό ή να κατέχει μετοχές σε μια τέτοια εταιρεία.
- **Δανία:** Υπάρχουν μόνο κανονισμοί (regulations) αναφορικά με προαιρετική δήλωση/εγγραφή (register) επαγγέλματος και οικονομικού οφέλους.
 - **Φιλανδία:** Τα επαγγέλματα που είναι ασυμβίβαστα προς τη βουλευτική ιδιότητα καθορίζονται στο άρθρο 27 του Συντάγματος (chancellor of justice, military officers, parliamentary ombudsman, justices of the supreme court or supreme administrative court and the prosecutor-general).
 - **Ελλάδα:** Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστα με οποιοδήποτε επάγγελμα.
 - **Ιταλία:** Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστα με κυβερνητικές θέσεις ή θέσεις δημόσιας διοίκησης, με θέσεις σε οργανισμούς που διαχειρίζονται δημόσιες υπηρεσίες ή που δέχονται κρατικές εισφορές και θέσεις σε (joint-stock) εταιρείες με κατ'εξοχήν οικονομικές δραστηριότητες. Περαιτέρω, ο βουλευτής δε δικαιούται να αντιπροσωπεύει επαγγελματικά ή να παρέχει νομικές συμβουλές σε υπηρεσίες αναφορικά με τη σχέση τους με το κράτος καθώς επίσης να είναι πρόεδρος ή αντιπρόεδρος δημόσιας υπηρεσίας.
 - **Ισπανία:** Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστα με οποιαδήποτε συστηματική δραστηριότητα πληρώνεται τακτικά.
 - **Σουηδία:** Στο Νόμο του Κοινοβουλίου (Riksdag) αναφέρεται ότι οι βουλευτές δε δύναται να συμμετάσχουν σε εργασίες ή συζητήσεις της Ολομέλειας ή των επιτροπών σε θέματα που έχουν προσωπικό συμφέρον ή που σχετίζονται με συμφέροντα στενών συγγενικών τους προσώπων.
 - **Ηνωμένο Βασίλειο:** Οι επαγγελματικές δραστηριότητες των βουλευτών δηλώνονται αλλά μόνο όταν αυτές εμπίπτουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες.(π.χ διευθυντική θέση με απολαβές σε δημόσια ή ιδιωτική εταιρεία) ή όταν η αξία των απολαβών ξεπερνά το 1% του κοινοβουλευτικού μισθού. Περαιτέρω τα βουλευτικά καθήκοντα είναι ασυμβίβαστα με εργασία στο στρατό, στη δημόσια υπηρεσία και σε άλλους δημόσιους οργανισμούς. Υπάρχει επίσης κώδικας δεοντολογίας (Code of Conduct for Members)

Εναλλακτική πρόταση:

Τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπρόσωπων με την εισαγωγή προνοιών που θα διασφαλίζουν την διαφάνεια και θα θεσμοθετούν διαδικασίες υποβολής δήλωσης των συμφερόντων των βουλευτών. Περαιτέρω υποστηρίζουμε την αυστηρή εφαρμογή και ενδυνάμωση των προνοιών των Κανονισμών που ρυθμίζουν τις παρουσίες και την συμμετοχή των βουλευτών στις εργασίες των Επιτροπών και της Ολομέλειας της Βουλής.

Προτείνουμε την εισαγωγή υποχρέωσης από τους Βουλευτές να υποβάλλουν δήλωση άμεσου ή έμμεσου οικονομικού συμφέροντος ή οφέλους, καθώς επίσης την ρύθμιση:

- Υποχρέωση υποβολής στοιχείων σε σχέση με επαγγελματικά και ιδιοκτησιακά συμφέροντα.
- Μη αποδοχή χορηγιών από βουλευτή.
- Απαγόρευση απόκτησης μετοχών μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης ή άλλως πως.
- Εκπροσώπηση συμφερόντων όλων των πολιτών χωρίς διάκριση.
- Δήλωση βουλευτή στην ολομέλεια για άμεσο ή έμμεσο οικονομικό συμφέρον ή όφελος.
- Κρατική στήριξη του έργου του βουλευτή.

Περαιτέρω προτείνουμε την εισαγωγή αυστηρών προνοιών αναφορικά με τις παραλείψεις των Βουλευτών να συμμορφωθούν με τις πρόνοιες των Κανονισμών καθώς επίσης και με τις υποχρεώσεις τους αναφορικά με το «πόθεν έσχες».